

LOVĀEC

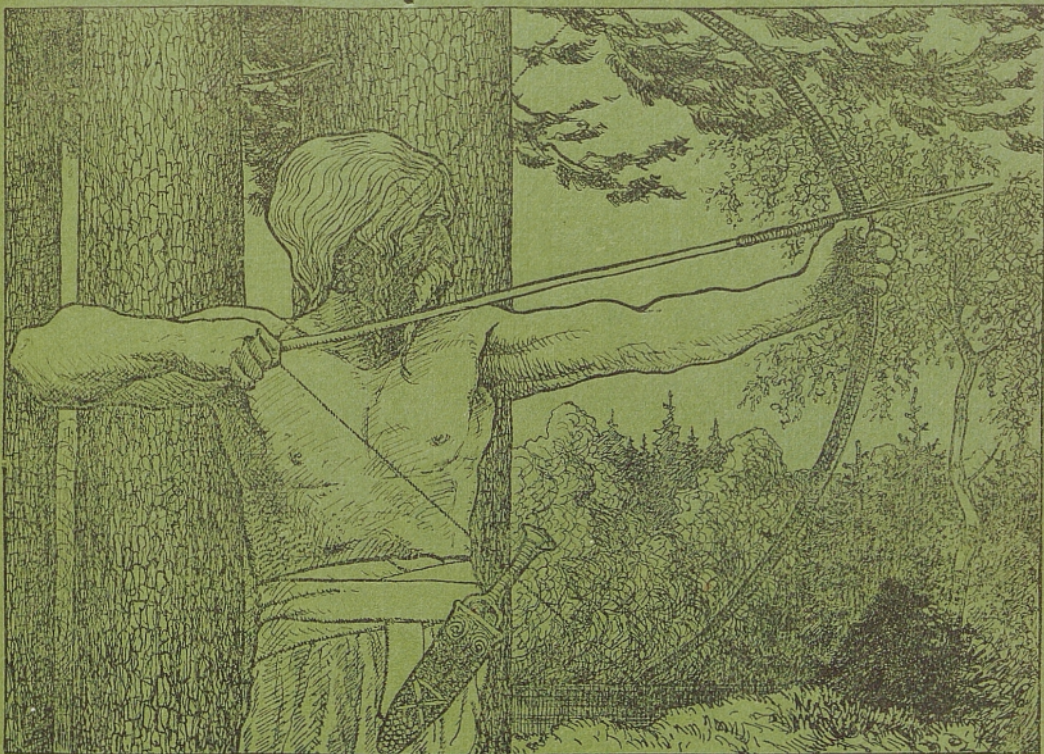
Štev. 8.

List za lov in ribarstvo.

Leto II.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec.

VSEBINA:

LOV:

Julij Bučar: Podlasica. (Konec.) — I. Plesničar: Iz Trnovskega gozda. (Dalje.) — S. Špiček: Red — in zopet — red! — A. Schweitzer: Lov in turistika. — Iz lovskega oprtnika.

LISTEK:

Julij Bučar: Ob košu.

RIBARSTVO:

Naše ribištvo in vode. — P. Višnjani: Ribarski spomini. — Iz ribarske mreže.

PRILOGA: „O varstvu lovišč“ — Mala oznanila. — Vprašanja in odgovori. — Lovski koledar. — Ribarski koledar. — Listnica uredništva. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **5 Kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej 50 kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, in sicer po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **6 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila po tehle cenah:

	na ovitku:	na prilogi:
	cela stran K 250.—	K 220.—
$\frac{1}{2}$	» » 125.—	» 110.—
$\frac{1}{3}$	» » 84.—	» 74.—
$\frac{1}{4}$	» » 65.—	» 55.—
$\frac{1}{8}$	» » 40.—	» 30.—
$\frac{1}{16}$	» » 18.—	» 16.—

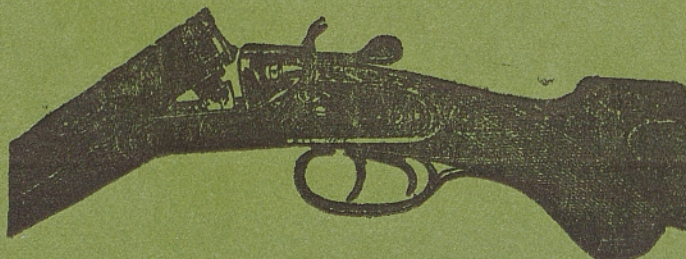
Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je nasloviti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Prva borovska orožno-
tvorniška družba

PETER WERNIG

dr. z om. z. v Borovljah na Koroškem

Iznajditelj in izdelovatelj „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekosljivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in prednosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah. P. n. lovcem priporoča svoje izdelke prve vrste in kakor pero lahke tricevke, kratke lovske puške, dvocevke za šibre in krogle, risane dvocevke (Bockgewehr), Mannlicher-Schönauerjeve kratke

puške in pa Wernigove štiricevne puške. — Priporočam svoje puske za krogle, kaliber 9,3 mm, preiskusene na različne strele. Kot največjo novost za dvocevke in šibre in krogle priporočam patrone z nikljamim plaščem 9,3 mm — s zvinčeno ostjo in 9,3 mm patrone z legiranimi strelji in papirnim vodom. — Cenovnik zastonj in franko. —

Jakob Zalaznik, slašičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Holodvorska alica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187

Telefon št. 194.

„O varstvu lovišč.“

Članek, ki ga je napisal v julijski številki „Lovca“ gosp. gozdar M. Hanzlovsky, je zbudil, kakor so nam poročali, v nekaterih krogih bojazen, se li ni uredništvo morda priklopilo socialnim demokratom in si stavilo nalogo, ščuvati lovske uslužbence proti svojim gospodarjem. Tem krogom si dovoljujemo pojasniti, da smo priobčili članek optima fide, prepuščajoč odgovornost za navedbe pisatelju samemu, ki se je podpisal s polnim imenom. Ako te navedbe niso resnične, prosimo oprostčenja vse tiste, katerim dela članek krivico. Zgodilo se je nehotoma. Načelom, ki jih razvija pisatelj, pa pritrjujemo tudi mi in mislimo, da ne samo mi, ampak vsak pravi, naše lovske razmere stvarno presojojajoči lovec. Če hočemo dvigniti lovišča, moramo predvsem skrbeti za red in nego divjačine. Zato se pa potrebuje vnetih in zanesljivih lovskih uslužbencev, ker drugače to ne gre. Dober delavec hoče biti pa tudi dobro plačan; tako je pri vsakem podjetju, tudi pri lovu. Kdor torej ne utegne sam paziti na red v lovišču in tudi nima sredstev, da bi poveril to nalogo zanesljivim rokam — ta naj si rajši ne nakoplje lovišča na glavo. Kdor pa vzame lovišče v zakup ali podzakup, ali kdor ima svoj lov, naj ga varuje, naj ga neguje in naj ga uživa po lovsko. Če sam ne zmaga dela — naj si najame zanesljivega pomočnika, ki bo skrbel za lovišče. Uslužbenec bodi pri delu pridnih, gospodar pri plači pa — odprtih rok, potem pojde delo po volji naprej! Kdor misli drugače, naj se oglasi! Sicer pa prihodnjij kaj več!

Uredništvo.

oo

MALA OZNANILA.

Frmača in frmačko, oba dobro izvežbana, izvirne nemške pasme, proda Anton Korošec v Kranju.

Julij Martinčič iz Št. Vida, pošta Lukovica. Gorenjsko, **proda** več tri mesece starih pravih jazbečarjev-brakov. Starši premirani.

Mladega frmača, starega 4—16 tednov, kupi A. Schweitzer, preparator, Ljubljana, Kapiteljska ulica, 5.

Dva enoletna bela istrska braka se prodasta ali zamenjata za bernardinca. Ogladata se lahko pri Fr. Makovcu, Soteska, p. Straža, Dolenjsko.

Jazbečarji, 4 mesece stari, črni, čiste pasme, so naprodaj. Naslov se izve pri upravništvu. Cena po dogovoru.

Štiri frmače, stare po 9 tednov, proda po nizki ceni Alojzij Sojer v Novi vasi pri Rakeku.

Braka domače pasme proda Fran Lah, trgovec v Ložu pri Rakeku. Pes išče pridno, ne goni predaleč. Cena po dogovoru.

Vprašanja in odgovori

(Za odgovore uredništvo ne prevzame jamstva.)

Vprašanje. Pri našem lovu (v naši lovski družbi) je bil lovec že 2 leti. Sedaj, tretje leto, ga je dal sosednji imetnik lova zapriseči kot varuha v svojem lovišču. Po ustni obveznosti mora biti pri nas kot lovec-družabnik celo dobo petih let (torej še tri leta) — po zaprisegi pa je lovec-čuvaj v sosednjem lovu. Služi torej hkrati dvema gospodarjema. Kaj in kako je ukreniti, da bi bil ta lovec obema gospodarjema po volji in posebej, da ne bi delal zgage v našem lovišču? K. R.

Odgovor. Družba ne more ničesar ukreniti, da bi bil ta lovec obema gospodarjema povolji; to je samo v njegovi moči. Pač pa se lahko zavarujete proti temu, da Vam ne bo delal zgage. Po postavi je vsak družabnik dolžan delati za prosep družbe, se ne sme lotiti nobenega takega postranskega opravila, ki bi utegnilo družbi škodovati, in je odgovoren za škodo, ki jo povzroči družbi po svoji krivdi. Ako bi torej storil ta družabnik kot lovski čuvaj kaj takega, kar bi bilo družbi v škodo (ako bi na pr. nalašč streljal ob meji divjačino, ki prehaja iz družbnega lovišča v njegovo, streljal ob času lova pse, ki uhajajo čez mejo, ki so pa last družbe ali družabnikov itd.), ga lahko izključite iz družbe in zahtevate odškodnino. Izključite ga pa tudi lahko že, ako ne bi izpolnjeval bistvenih pogojev družabne pogodbe (na pr. ako ne bi plačal deleža, ne prihajal na skupne love itd.) Pazite zatorej nanj in na njegovo ravnanje. Ako uvidite, da je družbi v kvar, napravite ž njim kratek račun s tem, da ga — izključite. Potem seveda ne morete zahtevati, da bi še nadalje plačeval svoj delež. Če ga pa hočete še imeti pri deležu, potem mu morete prepovedati le družbi kvarna dejanja in iskati povračilo škode za vsak pregrešek. Sicer pa pomnite: če velja kje pregovor, da v „kompaniji“ pes crka — velja to zlasti za lovske družbe.

Vprašanje. Kupiti nameravam puško kal. 28/83. Ker so jo pa nekateri grajali, drugi pa zopet zelo hvalili, bi rad, da bi mi dal strokovnjak pojasnila o tem. P. G.

Odgovor. Puške kal. 28/83 so za dobrega strelca jako priporočne, imajo oster in natančen strel, posebno na večjo daljavo. Treba je pa jako paziti na notranjing cevij, da so vedno popolnoma gladko osnažene. Drugače se vsled dolge svinčene plasti, ki jo tvori naboj, nabere takoj svinec, ki potem oslabuje strelni učinek. Tudi je odboj ali odudar (Rückstoss) teh patron precej občuten v primeri z navadnimi naboji lovskih pušk. Za hitro streljanje vsled malega obkroga (Streuung) te vrste patrone na navadne distance (30—40 korakov niso ugodne, če ni strelec posebno izurjen.

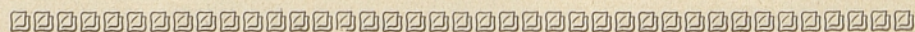
Vprašanje. Moj štiriletni brak je ohripel najbrže vsled prehlada tako, da slišimo njegov hripavi glas komaj vsakih 15—20 korakov, ko goni. Kako bi ga ozdravil? Ali bi bila dobra za to slanina? Lovski pozdrav! F. O. K. Goriško.

Odgovor. Za hripavost (kronični katar gorenjih sopolnih delov) je najboljše:

I. Vsak dan 1—2 krat hlapenje z vročo vodo, v kateri se stopi nekaj kuhinjske soli ali senenega drobirja (sniporja).

Menjavati 2—3 dni hlapenje s soljo, 2—3 dni s senenim drobirjem.

II. Zdravilo: Vsak dan vlijte psu 10—12 kapljic 10% jodvasogena (po živinozdravniškem receptu) na toplém mleku. Dočim zdravite psa, naj bo kolikor mogoče doma. Ne dajajte psu premrzle vode. Po treh tednih bo njegov glas gotovo boljši. Lovski pozdrav.

AVGUST

Podlasica.

Lovsko-zoološka razprava. Piše Julij Bučar.

(Konec.)

Jako dobro je nastavlјati železo v nalašč za to pripravljene omari, ki ima umetne rove. Napravi si jo takole: zbij si iz starih, 1—2 cm debelih desak omaro, ki bodi $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ m dolga, 20—25 cm široka in 30—35 cm globoka. Pokrov pritrdi na eni strani z železnimi spojkami ali močnimi usnjenimi trakovi, da se da omara odpirati in zapirati. V sredo stranskih, to je malih deščic, izvrtaj po eno 6—7 cm široko luknjo in vtakni vanjo poševno proti vrhu zemlje na zunanji strani leseno ali glineno cevko. Vse to zakoplji v zemljo tako, da se skrije omara v njej popolnoma in da pokrov zaprte omare ne bo segal nad površino zemlje. Da segata obe cevki do vrha zemlje, je treba zemljo primerno odkopati in izpeljati skozi njo obe cevki do vrha, da se vidita od zgoraj edinole dve luknji. Omaro namaži znotraj z vlažno zemljo, pravtako obe cevki. Pod vsako luknjico položi v omaro po eno železo tako, da je vsako od stranice, kjer je luknja, oddaljeno kake tri prste in da sta držali v sredi vzporedno drugo poleg drugega. Obe železi pokrij z suhim listjem, travo ali mravljinjim drobirjem. Potem deni na vsako železo ali pa med obe železi na peresi vado, nastavi železi in zapri omaro, pa tako dobro, da ujeta žival ne bo mogla dvigniti pokrova. Najbolje je, ako položiš na pokrov težak kamen ali opeko. Da žival

ne bi videla, pokrova, ga pokrij s tako zemljo, kakršna je v bližini, ali pa z listjem itd. Podlasica ima navado, da preiskuje vse luknje. Zato jo prav lahko ujameš v tako past. Da boš pa vedel, če se je že kaj ujelo ali ne, položi ob vsaki luknji bilko pokoncu, tako da jo mora žival podreti, ko leze v luknjo.

Časih je treba roparico privabiti oddaleč. Priveži miš, podgano, krta, ptiča ali kaj takega na motvoz, pa ga vleci daleč naokrog po tleh do nastavljene omare, da zapusti duh; medpotoma in na mestu samem pa vrzi na tla ptička ali sploh kaj, kar ima zverina rada.

Ako sta železi dolgo nastavljeni, se morebiti ne bi sprožili radi, zato je dobro, ako ji časih premenimo.

V ilovnati zemlji ti ni treba nastavljati omar. Zadostuje, ako izkoplješ zemljo tako, da ima obliko omare, in potlačiš čvrsto na vse strani, da se ne usede. Na dno deni suhega mahu ali trave, vrhu te pa železi. Gorenjo odprtino zakrij z desko, ki je nekoliko daljša in širja od jame. Vse drugo pripravi, kakor je gori opisano, in nastavi seveda tam, kjer se podlasice shajajo najrajše.

Koder ti delajo podlasice največ nadlege, nastavi take omare ali jame na več krajih! Ne bo ti žal. Prej ali slej boš opažal z veseljem, da se divjačina množi v tvojem lovišču.

Pasti za podlasice dobiš povesodi. Napraviš pa dobro past lahko sam, takorekoč zastonj. Položi dve do 9 cm dolgi, 30 cm široki stari deski po dolgem drugo vrhu druge in izvrtaj vanji na zadnjem koncu na sredi luknjo. V spodnjo desko zabij lesen, 10 cm dolg klin, ki je zgoraj tako obrezan, da gre prav lahko skozi luknjo gorenje deske. Na obeh srednjih ogalih spodnje deske zabij 31 cm dolg, 5 cm debel klin navpično in zveži oba klina zgoraj z okroglim prečnikom. Od vsakega ogala gorenje deske odžagaj toliko, da se bo dala deska med obema klinoma dvigati in spuščati. Sredi sprednjega konca spodnje deske, prav med klinoma, napravi z dletom zarezo v smeri od zadnjega konca proti sprednjemu, potem pa vzemi 6 1/2 cm dolgo, 1 1/2 cm široko in pravitako debelo letvico in napravi na spodnji strani, 1 1/2 cm od sprednjega konca pravokotno zarezo. To zarezo prevrtaj zadaj, potegni skozi luknjico močan konec in ga pribij nasredi spodnje deske, 3 1/2 cm za zarezo tako, da se letvica lahko premika na obe strani. Sredi letvice priveži tanko medeno žico, potegni jo proti lesenemu klinu na koncu spodnje deske in jo pritrdi tako, da bo precej napeta, ako se letvica dvigne poševno navzgor. V sredino sprednjega konca gorenje deske zabij trden trak, drugi konec tega traku pa pritrdi sredi 7 1/2 cm dolgega, 1 1/2 cm širokega lesa, ki je na obeh koncih obrezan v obliki dleta.

Ako hočeš nastaviti past, priveži na zadnji konec medene žice ptička za vado in obteži gorenjo desko s težkim kamnom ali opeko. Na to potegni s trakom, pritrjenim na gorenji deski, za prečnikom desko kvišku do vrha ter potegni trak čez prečnik in čez sprednji konec gorenje deske navzdol. Konec lesa, privezanega na traku, nastavi v zarezo v spodnji deski, drugi konec pa vtakni v zarezo letvice, spusti gorenjo desko tako daleč doli, da obmiruje trdno. Trak, prabit na gorenji deski, mora biti tako dolg, da visi gorenja deska, ko je past nastavljena, spredaj dobrih 24—27 cm nad spodnjo desko. Tako past moreš prenašati brez nepravilnosti.

Da past ne bo dišala po lesu, jo namaži z vlažno zemljo, zlasti, ako je les svež. Tik ob luknji ni dobro nastavljati pasti. Uspeha moreš pričakovati tem gotoveje, ako si vabil ondod podlasico že prej z razno vado.

Iz Trnovskega gozda.

Spisal I. Plesničar.

(Dalje.)

Nekoč sem šel po mali stezi skozi zasebni lov. Za malim ovinkom sem slišal šumenje listja. Hitro vzamem puško v roke in napnem petelina, meneč, da je divjačina ali zverina blizu. Kmalu nato prideta izza ovinka dva divja lovca. Obuta sta bila v opanke; na glavi sta imela rdeče turške kape. Prvi je hitro snel puško z rame in hotel pomeriti name. Toda jaz sem napel že prej puško in sem tudi prej ustrelil. Drugi je vrgel nekaj proč in zbežala sta obadva. Ker se je že temnilo, ju nisem zasledoval.

Čez par dni sem srečal tam blizu zakupnika onega lova. Zakupnik mi je povedal: Drvarji so mi pravili, da tu blizu leži mrtva srna, jaz

pa je ne morem najti. Šla sva z zakupnikom tjakaj, kjer sta oni večer zbežala divja lovca. In res, tam sva dobila mrtvo srno, ki ni bila več za rabo. Šele tistikrat sem zvedel, da je vrgel divji lovec srno proč. Zavlekel sem jo nekaj metrov v stran in obesil v goščavi na malo bukvo. Vse štiri noge sem ji odrezal nad kolenom, da bi jih rabil za kljuke.

Ko sem se zvečer vračal iz službe, sem šel po odrezane noge. Nobene ni bilo več tam, kjer sem jih bil skrtil. Tatvina se mi je zdela čudna, posebno zato, ker tam viseča srna ni bila nič dotaknjena. Sumil sem male štirinožne roparice in tudi ptice roparice. Drugo jutro sem šel gledat k viseči srni. Žival ni več visela na bukvi. Bila je nekaj metrov niže v mali kotlinici. Ves drob in tretjino mesa so požrle roparice. Poznalo se je, da jih je bilo več skupaj. Spoznal sem celo kunjo družino za krivo.

Takoj sem šel domov po železje (skopec) za kune. Obesil sem razgrizeno srno zopet na bukev tako visoko, da je mogla kuna od al seči do vade. Pod vado sem nastavil skopec in ga dobro pokrtil.

Drugi dan je bil Vseh svetnikov praznik. Lepo jutro je bilo toplo. Od daleč sem videl, da razpraskana srna tudi danes ne visi več na bukvi. Ležala je zopet tam kakor snoči. Gori pri mali bukvi je pa skopec držal kuno za zadnje noge!

Zopet sem nastavil skopec in vado, kakor včeraj. Drugi dan sem našel drugo kuno ulovljeno in tretji dan tretjo kuno. Te tri kune so bile vse popolnoma razvite mladice. Vse tri so bile zlatega rodu.

Upal sem, da ulovim še stara dva. Toda moje vroče želje se niso izpolnile. Drugi večer je padel sneg precej visoko. Kuna je prišla do vade in na skopec; skopec se pa ni sprožil zaradi predebelega snega. Ker sem videl, da na ta način v snegu ne dobim nobene kune več, sem tam blizu v skalovju v primerni luknji spravil ostanke načete srne in nastavil skopec pred vado in ga ogradil dobro, da ne bi padal sneg nanj.

Kuna je krožila vsak večer tam in žrla skrite ostanke. K vadi pa ni šla, ker je videla moj sled. Bila je mati ujetih treh mladic. Starega samca nisem zasledil nikoli. Poginil je prejkone že pred začetkom mojega lova. Da je hodila tam okoli samica, sem poznal po kakovosti seča: samica naredi s svojo vodo luknjo v snegu bolj zadaj, samec pa bolj spredaj. Pri kunah to nima nobene važnosti, pri srnah pa naj to pozna vsak lovec.

Hodil sem več tednov zastonj za kuno. Čez mesec dnij je padel nov sneg. Prvi dan po novem snegu sem našel staro kuno ujeto v skopec. Preprosti najemnik lova mi je bil za kunji lov zelo hvaležen. Za nagrado me je naučil — čarati!

ušesa leti. Karo, ki je bolj premeten, pregrizne vrvico in jo ubere naravnost v lovišče. Besedo povzame gospodar lova.

„Kam gremo — ali na ta konec — ali na oni? — Kamor hočete.“ „Pa pojdimo danes tja — bodemo pa drugič tukaj prijeli!“ se oglasi eden mlajših lovcev. Gospodar se popraska za ušesi. „O ti vrag, domenili smo se, da danes pričnemo na tem kraju; če gremo drugam, bodo oni, ki že v gozdu čakajo, godrnjali in stali zastonj! „Eh kaj, ko bodo slišali rog, bodo že za nami prišli,“ meni prejšnji golobradi lovec. To odloči in družba se napoti ravno v nasprotno smer, kakor je bilo prvotno dogovorjeno.

Med potjo prično že eni basati svoja kresila in mole pri tem delu cevi seveda naravnost v hrbet solovcem. Eden čuti potrebo, svojo dvocevko, ki se baše spredaj, izprazniti, ker jo ima že predolgo nabasano. Pomeri in sproži. Psi seveda zaženejo velikanski vrišč, ena dvojica se brakirju z verižico vred izmuzne iz rok in uide v gozd. Seveda je vse žvižganje in klicanje zastonj.

Po teh pripetljajih pride družba na razhodišče. Gospodar se odkašlja in meni: „Ti Andrej pojdi tja, ti Pavle na oni konec, ti Peter pa, če hočeš, pojdi z menoj, pa še ti Janez! Vi drugi boste pa rob zastali — —!“ „Kam pojdeš pa ti?“ „Jaz grem v Kljuko.“ „Ne, tja grem jaz, ti pojdi v Rebno — Kljuka je moj štant — —“ Javk-javk-javk-javk se veselo zasliši iz gošče. Karo je, ki je bil pregriznil vrvico in šel loviti na svojo pest. Kakor kaže gosto lajanje, je srnam za petami.

„Karo že goni — hitro na „štante“! zavpije gospodar.

In razprše se lovci, vsak na svoje določeno stojišče, ali pa kamor kdo ve in zna.

„Pse pa izpusti tam pred »Luknjo«!“ zakriči še gospodar brakirju. „Pa ne precej!“ dostavi nekdo.

Ves spehan pridem srečno na rob, ki ga imamo po naročilu gospodarja po svoji previdnosti sami zapreti. Sedaj se prično nova poganjanja, kje bo kdo stal. Karo je med tem za srnami že srečno čez rob in žene v drugo lovišče.

V teku pol ure, ko stojim na stojišču in poslušam Karota, pridejo kar trije lovci mimo mene. Zakasnili so se in sedaj begajo okrog. Za njimi pritečeta dva psa, očitvidno sta zapustila brakirja, ko se jima je stožilo po njih gospodarju.

Dolg čas je, psi so tiho, kakor bi ne bilo dlake v lovišču . . .

„Kaj vraga bom stal, saj ne bo nič prišlo, Karo je že vse izgnal.“ S temi besedami se mi približa lovec, ki je imel stojišče poleg mene. Kaj hočem, zapoditi ga nazaj ne morem, in končno sem tudi jaz njegovih mislij. Sosed privleče čutaro iz podlanke in mi jo ponudi. Kdo bi se branil? Oddolžim se mu s smodko, ki jo sosed z radostjo

sprejme in v znak hvaležnosti takoj zapali. V najinem prijaznem razgovoru naju naenkrat zmoti pes, ki je nekaj vzdignil prav pod menoj. Naravnost proti stojišču mojega soseda se obrne gonja. Sosed teče, kar mu dajo noge. Jaz pridržujem sapo, vsak čas mora počiti. Toda zastonj, pes žene čez, sosed ni streljal.

Par minut za tem se zaslišijo koraki in sosed prikolne k meni.

„Glej smolo, če bi bil ostal na stojišču, bi bila lisica moja, tako sem prišel pa ravno za pol minute prekasno, samo rep sem še videl.“

Ali obupati pa vendar še ni, saj je svet velik — prazni ne bomo prišli domov; če ne ustrelj ta bo pa kdo drugi.

Toda upi so prazni, nič ne pride pred cev. Le tam na meji padeta dva strela. Najbrž čaka na meji sosed „lovec“.

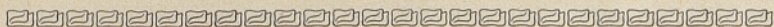
Kakor je bilo imenitno zbirališče, prav tak je konec in razhod. Dokler se komu ljubi, stoji „na mestu“ ali pa se preseljuje; če mu pa ni več po volji, odide v najbližjo gostilnico ali po raznih ovinkih proti domu, kakor so mu ravno znana pota po gozdu. Vedno otožneje poje pozavna našega brakirja, semtertja ti udari na uho še glas hripavega 8letnega Špijona, ki je znan, da že goni nazaj, potem pa vse tiho. — Ne veš več ne za tega ne za onega tovariša-lovca; čez teden dni bodeš že zvedel, kdaj je prišel ta ali oni lovec tisti dan domov. Zvedel bodeš tudi, koliko je padlo in koliko je bilo obstreljenega in koliko je prestregel lovec sosednjega lovišča, ko je prežal na meji. Kajneda, lep red!

Vrjel mi bode vsak lovec, ako rečem, da me je spričo takega nereda minilo veselje do lova in da capljam tisočkrat rajši sam po gozdu, vsaj ne bodem nejevoljen nase in na ves lovski svet!

Pripomnim naj še, da smo bili nekega deževnega dne na lovu prav tako redni, kakor sem opisal zgoraj. Meni na levi je stal sosed-lovec in nestrpno stopical pod košato smreko; pri sebi pa je imel na vrviči privezanega svojega lovskega psa. Zakaj je imel privezanega — ne vem. Približala se je srna; pes je zacvilil in srnica je zbežala, pa ne meni na muho, ampak nazaj v goščavo.

Še bi navedel takih in sličnih slučajev, toda bodi dovolj. Mislim pa, da je še marsikje drugje tako vzoren nered pri lovu, kakor pri nas, vsaj tako slišim. Že dolgo premišlujem, ali bi se ne dalo temu zlu odpomoči? To nalogo naj bi prevzel kateri gospodov lovcev-strokovnjakov in naj bi objavil v „Lovcu“ navodila, kako je prirejati brakade. Opisal naj bi, kako in kam naj se postavijo lovci, v katero smer smejo streljati, kje naj se spuste psi itd.

Seveda bi bila ta navodila le splošna, ker vsako lovišče ima svoje posebnosti. Toda v glavnih točkah bi se vendar lahko postopalo enotno. Kako, to naj nam obrazloži strokovnjak.

Lov in turistika.

Spisal A. Schweitzer.

Preteklo leto so predlagali v bavarskem državnem zboru zastopniki veleposestev in zakupnikov večjih lovišč, da se naj potom zakona zabrani obisk bavarskih gozdov in hribov. Utemeljevali so svoj predlog s tem, da vedno vznemirjanje plaši in odganja divjačino ter da zagetadelj posestniki lovišč uživajo manj lovske zabave in trpe tudi gmotno škodo vsled potrebe strožjega nadzorovanja po nastavljenih lovcih. Posebno stroge odredbe so zahtevali glede športnih društev s smuči.

Na ta predlog je odgovoril minister, da se boji, da bi tako strogo postopanje zbudilo velik odpor športnih in prometnih društev. Princeregent je izjavil, da bi bilo najbolje, ako ne bi nastopali z ostrimi sredstvi, temveč odvrčali športnike s poukom in tiskovinami, da ne bi vznemirjali divjačine. Predlagatelji omenjene postave so se z nejevoljo uklonili besedam princa. Ker so že tudi v Avstriji večkrat poizkusili imetniki večjih lovov na kak način zabraniti naval turistov in nedeljskih izletnikov v lovišča, in ker je stvar vsekako za lovce aktualna, poizkusimo si jo ogledati nekoliko natančneje.

Ogromne vsote, katere plačujejo nekateri najemniki in posestniki lovov za dobavo in vzdrževanje svojih lovišč, jih vsekako upravičujejo, da zahtevajo nemoteno uživanje lovske zabave, posebno ako pomislimo, da je za večino med njimi lov edino razvedrilo v intenzivnem duševnem delu. Istotako imajo pa seveda tudi vsi drugi ljudje pravico, da polete v svojih prostih urah na gore in v gozde, da si tam poiščejo prepotrebne živčnega miru in bodrila za nadaljnji življenjski boj. Pravi turisti-športniki niso nevarni loviščem, ker hodijo popolnoma mirno svojo določeno pot, imajo vodnike s seboj, tako da medpotoma ni nobenega vpitja in klicanja. Lovske revirje vznemirjajo najbolj nedeljski izletniki, ki so večinoma mladi in hodijo v večjih skupinah na izlete, ne da bi imeli vodnika in ne da bi poznali prave poti. Navdušenje nad krasno naravo prekipi, prično streljati s samokresi, vriskajo, mečejo kamenje v gorskih peščenih meleh; včasih ni markacija tako vidna, da bi jo mogli kar otipati, in zdaj prično vpiti in klicati po pravi poti. Ta veliki vrišč in šum preplaši vso divjačino, da ubeži v mirnejše kraje.

Vsi izletniki-turisti bi morali pa uvaževati, da je ob potih lahko skrita divjačina, in da je divjačina pravtako v zabavo in veselje druge vrste sportnikom, to je lovcem, kakor je krasota planin in gozdov v razvedrilo turistom. Noben lovec ne bo zahteval, da bi omejili turistik; samo takih izrodov, kakor so bili gori omenjeni, ne more odobravati

pravi lovec, zakaj njegove pravice do telesnega in duševnega razvedrila so prav tako psihološko utemeljene, kakor one drugih športnih struj.

Turistika je šport, ki je v prvi vrsti vzgojevalno vplival na mase in najširje sloje etično povzdignil iz navadnih bezniških sfer do viška, kjer človek šele pojmuje lepoto narave in njenih tajnih krasot in spoznava, da je vredno življenje živeti. Temu ne more oporekati nihče. Ravno tako je pa tudi lov bil od pamtiveka neoporečeno ena najplemenitejših zabav višjim in nižjim slojem in je tudi dandanes mnogim skoraj življenjska potreba. Zato so vsekdar ščitili lovske pravice.

Divji lovec tukaj, plezač po nedostopnih skalah tamkaj, ta izrodka lovskega in turistnega športa dokazujeta tudi, da je ljubezen do športa strast, ki je prirojena človeštvu in ki izključuje vsako trditev, da ima ta ali oni šport več pravice do obstanka.

Lovski čuvaj v Krmi mi je pravil, da vselej, kadar ve, da pride večja družba s Kredarice skozi Krmo, zastraži takoimenovana Vrataca med Toscem in Vernerjem, da bežeči divjačini zabrani prehod v Pokljuko; zakaj od tam se ne vrne noben gams in nobena srna več. Istotako je v gozdih, kjer je kuretina, divje kokoši in jerebi. Nekateri izletniki prihajajo z vso rodbino in iščejo gob ali jagod, robidnic, kjer se nahaja gozdna kuretina najrajša. Tako vznemirijo gozd in živali se preselijo: to pa pomeni zakupniku lova precejšno škodo.

Pod vrhom Golice je pred nekaj leti vedno gnezdilo nekoliko parov snežnih jerebov. Tudi letos sem opazil parček, ki je ravno ob jarčenju iskal prostora za gnezdo. Pozneje sem izvedel, da se je preselil na drug vrh, ker mu je bilo tukaj le preveč nemirno. Največ škode se naredi seveda v takih loviščih, poleg katerih se nahajajo romantično manj vredni kraji; zakaj divjačina se ne vrne več, ako se je preselila v kraj, kjer se čuti varnejšo. Tudi v revirjih blizu mest povzročajo izletniki s svojimi psi mnogo nemira med divjačino, a o tem drugič kaj. Zadostuje naj za sedaj to. Večina občinstva pa tudi ne ve, da pravi lovec nima zabave samo od tega, da strelja in pobija. Ljudje ne vedo, da ima lovec največ užitka, ko more gojiti divjačino v svojem lovišču, jo varovati lakote in vremenskih nezdod. Ljudje ne vedo, da je pravemu lovcu največje veselje, ako se mu posreči ohraniti število divjačine na vedno višji ali vsaj enaki stopnji. S kakim zadovoljstvom sprejme poročilo lovca-čuvaja, da je prezimila divjačina dobro in da se je nadejati sicer trudapolnih pa tudi lepih lovskih dni. Sedaj si tudi lahko mislimo, kakor mora biti lovec razočaran, ko izve, da so zapustili njegov revir po izletnikih preplašeni gamsi ali srnjaki, na kojih zalèz se je veselil že ves čas. Gotovo se ne more lovcem nič očitati tudi v narodnem oziru; kdor je pravi lovec, je tudi ljubitelj prirode, kdor ljubi prirodo, je kolikortoliko idealist in kot tak tudi

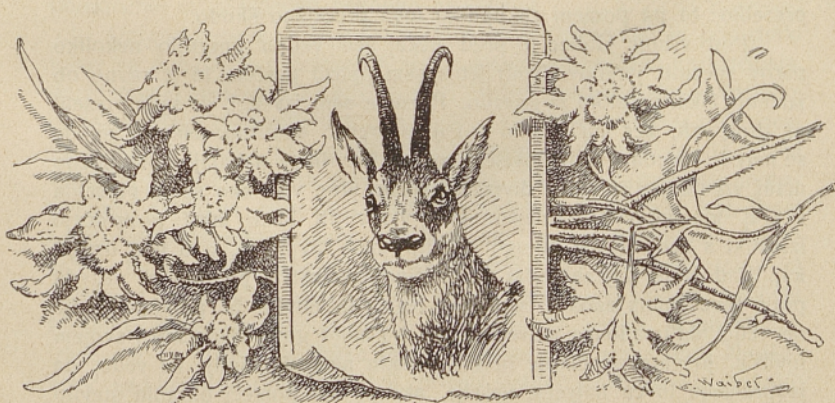
gotovo narodno zaveden; zatorej ne smeš takoj protinarodnega čuta iskati v poizkusih, ohraniti lovske pravice.

Ako dobro premislimo to stvar, uvidimo, da se da doseči mirno sporazumljenje, ne da bi kaj trpela ta ali ona športna panoga; treba je samo resne in dobre volje. Ako bi se obe interesirani društvi resno lotili dela, bi se gotovo v doglednem času omogočilo, da ne bi bilo nobenih pritožb. Umestno bi bilo, ako bi za našo slovensko ozemlje ukrenilo Slovensko lovsko društvo vse potrebno, da ne bi bilo nepotrebnih nespোরazumenj med lovci in turisti.

Izdaja poučnih spisov, ki bi širje sloje poučili o obnašanju pri izletih, nima nobenega zmisla; ljudje ne bero takih spisov, ako jih pa bero, jih takoj pozabijo. Dobro bi bilo, ako bi na eksponiranih krajih napravili vidne napise s kratko, pa kategorično vsebino; taki napisi bi učinkovali gotovo najbolje.

Lovsko društvo naj bi pa po časopisih poučilo občinstvo, kako se ima obnašati, da ne moti lovskih pravic. Dobro bi bilo tudi, ako bi se v turistovskih prenočiščih razobesili vidni lepaki s primerno vsebino. Koristno bi bilo, ako bi tudi kdo drug kaj poročal o tem, da bi društvo potem laže delovalo v prid in korist lovcev.

Lovski nazdar!

Iz lovskega oprtnika

Redko slavje. V nedeljo, 24. sept. t. l. bo slavil znani lovec Matija Paplar iz Besnice pri Kranju zlato poroko. Ob 10. dopoldne je sv. maša pri sv. Joštu, nakar se svatje podajo v znano gostilno „pri Končevcu“ pod sv. Joštom, kjer se vrši skupen obed. Matija Paplar je eden najstarejših lovcev vse Gorenjske, saj lovi že nad 60 let. Znan je po svoji originalnosti daleč na okrog. Mi mu prav pristrčno čestitamo in opozarjamo sosedne lovce, naj se ta dan zbero

pri sv. Joštu, da tako pokažemo, kako cenimo svojega v lovu osivelega tovariša. — „Slovensko lovsko društvo“ odpošlje posebno deputacijo.

Koroška razstava rogovja. Dne 1., 2. in 3. sept. t. l. priredi „Koroško društvo za varstvo lova“ v Celovcu razstavo rogovja. Razstaviti se smejo le take trofeje jelenov, srnjakov in gamsov, ki so bile pridobljene na Koroškem. Odlikovano bo pa le tako rogovje, ki je bilo dobljeno po letu 1903, to je po zadnji taki koroški razstavi.

Prijatelje lova, zlasti pa svoje koroške rojake opozarjamo na to prireditve. Videti bo marsikaj lepega. Vstopnina znaša 50 h.

O izumiranju roparic v Karavankah je napisal v nemškem, tudi med Slovenci precej razširjenem lovskem časopisu „Waidmannsheilu“ Hans Tchauko že tri zelo zanimive članke, in sicer o risu, volku in medvedu. Pisatelj pripoveduje, kako je nabral te mične lovske zgodbe. Hodil je od vasi do vasi, od lovca do lovca, izpraševal in vestno zapisoval, kar je slišal. Ti njegovi podatki so za lovsko zgodovino naše dežele velike vrednosti. Ali se ne bi našel tudi med nami pisatelj, ki bi šel med narod in otel pozabljivosti, kar se da še oteji? Vsak poizkusi zbrati v svojem okraju tako starino, in jo pošlji „Lovcu“! naši dedje še žive in še pomnijo risa in medveda, volka in jelena. Svoje dede so pa slišali praviti o divjih prešičih in o kozorogu. Le vprašajmo jih in zabeležimo si, kar slišimo!

Zagovornik ujed. V listku dnevnika „N. Wiener Tagblatt“ (štev. 202. od 25. julija 1911) piše dr. Adolf Koelsch: „Naposled še besedo za naše ujede. Glasi se enostavno: prizanašajte jim! — Zakupniki lovišč preganjajo ujede brezobzirno, preverjeni, da so škodljivi divjačini. Tukaj hočem z novim gradivom dokazati, da mnoge teh kragulju podobnih ujed niso prav nič škodljive, ampak da so nedolžne ali pa kmetijstvu prav koristne živali. Gradivo posnemam po najnovejšem letnem poročilu ornitološkega društva na Bavarskem. To društvo dobiva pol desetletja od bavarskega ministrstva prispevke za preiskovanje domačih ptičev glede njih pomena za gozdarstvo in kmetijstvo. S temi prispevki so od l. 1906 nabavili 801 ujedo in preiskali te ptiče (19 vrst) glede na vsebino želodcev. Kaj so našli? V želodcih 362 mišarjev (Mäusebussarden) iz vseh mesecev leta so dobili ostanke ježa, 5 mladih zajcev, 5 veveric, 55 krtov, 1 jerebice, 14 nelovnih ptičev (žoln, vrabcev, šoj, strnadov) 414 miši, 75 martinčkov in slepcev, 2 beloušk, 26 krastač in žab, 319 kobilic, bramorjev, hroščev, poljskih murnov, drugih žuželk in njih ličink, 10 deževnikov. Potem: v devetih sršenarjih ali osarjih (Wespenbussarden): malega ptiča, 3 martinčke, malo hroščev, mnogo osa in osjih ličink in na tisoče pedičnih gosonic (Spannerraupen); rekord je obdržal osar, ki je imel v želodcu 1136 štetih in 300 cenjenih pedičnih gosonic in osem grizličnih ličink (Blattwespenraupen). Razen tega so našli: v štirih škarjnjakih (Gabelweihen): 4 poljske miši, slepca, malega ptiča; v 19 sokolih-škrjančarjih (Baumfalken): 2 miši, 12 nelovnih ptičev, mnogo žuželk; v 28 postolkah (Turmfalken): 45 miši, nekoliko žuželk in martinčkov; v 7 kraguljih (Habichten): miš, 7 nelovnih ptičev, eno samo jerebico; v 9 skobcih (Sperbern): miš, 9 nelovnih ptičev; v 20 koconogih kanjah (Rauchfussbussarden): jerebico, 2 druga ptiča, 46 miši; v 155 gozdnih uharicah (Waldohreulen): podlasico, krta, 321 miši, 5 ptičkov, okoli 30 žuželk.

Iz tega pregleda uvidimo, da ne moremo govoriti o divjačinski škodi niti pri onih pticah roparicah, ki niso kmetijstvu skoraj nič koristne (pri sokolih, kraguljih itd.). Jerebice in zajci, kar jih polove, so prejkone bolni in zaradi sla-

botnosti sploh niso za zarejo. Ujede potemtakem ne more lovne divjačine, temveč pobirajo kvečemu slabiče. Ta izbira koristi divjačini, in more biti pravemu lovcu le povšeči. Čemu zatorej brezobzirno preganjanje s pastmi, strelnimi nagradami in tako dalje? Mislim, da bi vendar že lahko uvideli, kako slabo ravnajo oni, ki v svojih loviščih radikalno uničujejo takoimenovane roparice.“ — Tako piše dr. Koelsch. Kaj poreko k temu naši lovci in ptičeslovci? R. M.

Mladega albinističnega rjavega srakoperja — *Lanius collurio* — so pri Postojni dne 5. julija t. l. ujeli živega. Poginil je pa pozneje vsled nevednosti ljudi, ki ga niso znali gojiti. Albinizem ali beličnost je pri rjavem srakoperju nekaj povsem novega; iz ornitološke literature mi ni znan niti en tak primer. Dne 9. julija sem dobil tega ptiča za svojo zbirko. Dr. J. P.

Mačji grehi. Tu pošiljam nekaj smrtnih grehov naše domače mačke s ponižno prošnjo, da jih izvolite objaviti v lovskem oprtniku kot zrcalo kosmate vesti pregrešnih muckov.

Tukajšnji ravnatelj papirnice, gosp. Venturini, je šel dne 25. majnika t. l. pregledovat tovarniško polje. V neposredni bližini Kolenčevega hotela zasliši v že precej visoki rži cviljenje, stopi bliže in vidi, kako mori muc že skoro doraslega divjega zajca. Takoj obvesti lovca Štalca; ta pride hitro na lice mesta ter podeli mucku zadnji lovski blagoslov.

Lepega julijskega jutra prinese kmet tukajšnjemu župniku, g. Finžgarju, zakupniku škofovega revirja, težko divjo zajkljo in pravi, da jo je vzel lisici, ki jo je umorila pred njegovimi očmi. Ko je pa izginila njegova stara mačka na neznan način, je povedal, da je zajkljo umorila ta mačka, ne pa lisica.

Stari maček mojega prijatelja je čakal ponoči v mrzli zimi pri kozolcu na miši. Toda namestu njih je ujel velikega zajca, ga vlekel na hlev ter ga užival celih 8 dni.

V sosednji vasi je prinašala stara mačka vedno srednjih zajcev domov. Zajce so kuhali družini. — Poznal sem mačko, ki je svojim mladičem tri dni nosila mlade jerebičke, četrti dan je privlekla še starko. Zopet druga mačka je nosila svojim mladičem mladih zajčkov in še celo rib; priča sem bil jaz sam.

Res prekorišna domača žival je mačka, ali, ko se začne klatiti okrog, tedaj ne misli več na mišji lov ter gospodarju ne koristi več, pač pa mu škoduje, ker samo krađe po hišah in shrambah ter dela v lovišču veliko škodo divjačini.

Mačka je res vzor licemerstva, dasi pravi pregovor:

„Ena miška molze sedem krav,
krađe tudi rada mav.“

Rakovnik, 11. junija 1911.

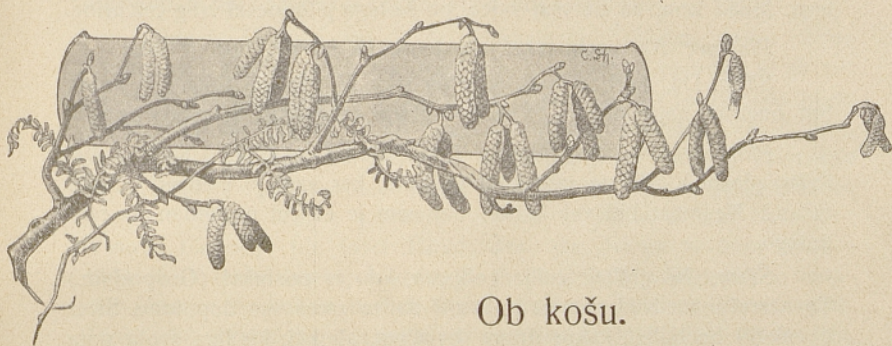
Joža Zevnik.

Ljubiteljem frmačev vljudno naznanjamo, da društvo brezplačno odda 4 mesece staro, kratkodlako, grahasto psico proti povračilu stroškov dosedanje oskrbe. Psica je imenitnih starišev, je lepo razvita in obeta mnogo. Društvo jo je kupilo v ta namen, da izboljša tukajšnje pleme. Kdor jo želi dobiti, naj piše društvu. Zavezati bi se moral, da bo psico popolnoma izučil, jo vodil na društvenih tekmah in jo vsaj trikrat dal oplemeniti po psu, ki ga društvo določi. Mladiče bi moral prepustiti društvu proti primerni ceni.

II. tekma frmačev 1911. Kdor se želi udeležiti s svojim psom letošnje tekme frmačev naj se do 10. septembra javi društvu. Tekma se vrši oktobra, v enem bližnjih lovišč.

L I S T E K

Ob košu.

Prizor iz lovskega življenja. — Spisal Julij Bučar.

OSEBE:

Oton Šibra, veleposestnik, prirednik lova.

Bruno pl. Tarčman, okrajni komisar, prototip afektiranega nedelj-skega lovca.

Manči Muha, mlad trgovec.

Peter Planinec, prvi brakir.

Ive Bahor, drugi brakir.

Miško Sladek, košar.

Jure, sluga pl. Tarčmana, bivši vojak.

Mestni in kmečki lovci, nekateri v belokranjski narodni noši.

Gozdna goličava na „Kolečaju“ pri Zapudju v Beli Krajini. Ogenj sredi lovske skupine. Na desni sedajo kmečki lovci na panje in parobke. Košar obrača šegavo krompir in kostanj v žerjavici. Ob robu se grejeta dve barilci vina. Za košarjem koš, pokrit s prtom. Na levi mestni lovci. Gospodje odlagajo nahrbtnike. Nekateri sede na svojih lovskih stolčkih, drugi stoje. Pl. Tarčmanu streže njegov sluga Jure, ki čaka ukazov tri korake za njim in je in pije, kar mu milostno privošči gospodar. Vsi jemljejo raznovrstne jestvine in steklenice vina iz nahrbtnikov. Jure položi iz svojega nahrbtnika na prt komisarju pred noge krožnikov, skodelic, steklenic, kupic, jedilnega orodja itd. Nekaj sirovega mesa in steklenici z juho in črno kavo odda Sladku. Ob koncu, med Planinčevim pripovedovanjem deli na gospodarjev ukaz gospodom cigarete. Po bližnjih vejah vise, ob grmovju slone puške. Psi braki leže naokrog. Gospodje jedo in pijo. Kostí mečejo psom.

En gospod, parasit, oglari dovtipno okoli svojih pajdašev in zaužije, kar dobi.

Šibra (nezadovoljno). Danes bo slaba večerja, ko ni nič kosmatega. Mislil sem, da bo vsaj zajec, pa še tega je odnesel vrag čez hribe.

Planinec. Ali nisem rekel, da danes ne bo nič, jutri je mlaj.

Šibra. Da, jutri je mlaj, tebe pa trka že par dni luna. Ti hočeš biti zmerom najmodrejši, pa si boš moral izposoditi nekoliko pameti.

Planinec (svojim pajdašem tiho). Danes je gospod slabe volje. (Šibri glasno.) Ali ste zato huđi gospod, ker vam je medved zmešal račun? Ne more biti vse hkrati. Saj nam je še cel popoldan na razpolago.

Šibra. Ne gofljaj, goflja gofljasta, kdo te poslušaj! (Gospodom.) Ta nesrečni medved nam je pokvaril danes zares vse dopoldne. Sicer bi mi bil on ljubši, kakor druga divjačina, ali kaj, ko ima svoja pota — pa še pse potegne s sabo, mi pa čakamo, prav kakor da bi bili prišli trape lovit.

Stadek (Šibri). Gospod, ali ste morda videli kosmatinca? Ko sem nosil koš tamkaj po poti, sem videl, da je skočil medved iz drage.

Šibra. Videl si Žalčevega kozla iz Zapudja, ki se je razprl doma pa se že par dni klati tod okrog, vse drugo si pa dodal sam. Škoda, da nosiš zvonec med brakirji, pa lažeš, da verjameš sam sebi. Koliko frakeljcev pa že imaš danes v svojem neumnem želodcu?

Planinec. Gospod, samo toliko, kolikor gre vsakemu poštenemu lovcu.

Tarčman (skozi nos, aristokratsko zategnjeno). Ali se vrne medved? (Pritajen smeh med lovci.)

Šibra. Danes že ne več, gospod komisar! Zamerili smo se mu, pa jo je pobrisal v Kočevsko gorovje. — (Se ozre.) Ali zares ni streljal nihče? To je od vraga!

Tarčman. Videl sem kuno na drevesu, pa mi je izginila.

Planinec. Jaz sem pa ustrelil tisto kuno, hihihhi, tukaj je v torbi — pa ni kuna, samo veverica je. (Jo pokaže.)

Tarčman. Ah, saj vendar poznam kuno — kuna je rjava, veverica pa črna.

Šibra (pomežikne Planincu, naj molči). Seveda je to kuna, saj je rjava. Sram te bodi, Planinec, da ne poznaš niti veverice. (Pritajen smeh naokrog.) (Muhi.) Kaj pa ti, Muha, nisi nič streljal? Medveda bi bil lahko.

Muha (smejoč se). Ko bi bil prišel.

Šibra. Bi nič ne pomagalo. Tebi se danes roka trese, kakor vsakemu takemu grešniku. Le tiho, da ne povem! (Sladku.) Lej ga no! Ali boš pekel na plamenu? Kje pa imaš meso za cigansko pečenko? Pa vino ti tudi zavre ob ognju! Hajd, hajd zaspane!

Sladek. Gospod, vse je že pripravljeno. Žerjavice imam dosti, krompir bo kmalu pečen in kostanj tudi, za cigansko pečenko se pa nič ne mudi po moji pameti. Plamen sem vzdrževal le v sredini, da bi se grela gospoda: Saj ga lahko pogasim. (Zaduši plamen.) Tako, drog in rogovile za „ciganko“ so tudi že pripravljene, meso je razrezano in nabrano, pa je vsa komedija pri kraju. Kadar ukažete, pa postrežem, gospod! (Suče drog z nabranim mesom na kobilicah nad žerjavico.) Vino si pa točijo tile lovci lahko sami, jaz jim ga ne bom vlival v usta. Kruh imate tamkaj v košu, pa si ga vzemite! (Nagovorjeni tovariši planejo čez koš in barilci, si dele kruh in kupica kroži med njimi. Pijo, jedo, brskajo po žerjavici za pečenim krompirjem in kostanjem. Bahor deli psom kruh.)

Planinec (Sladku, ko sta že izpila par kupic).

Le pij ga, navihani Sladko,
da jezik ti tekkel bo gladko!

Sladek. O, ti grda starina, odkod imaš pa to?

Planinec. Če človek z gospodo brakira, kaj dobrega rad profitira. (Vse se grohota na glas.) Le grohotajte se, vam pojde krompir bolj v slast!

Sladek (Tiho). Mene pa tale pečenka zbada v nos.

Planinec. Saj ne bo zate!

Sladek. Mislim, da tudi tebe ne bo tiščala. Če si bil posebno priden, boš smel obrati, kar ostane na kosteh.

Planinec (Bahorju tiho.) To je od onegale gospoda. (Pokaže skrivoma na pl. Tarčmana.) Pa celo juho je prinesel s sabo — vidiš, v temle lončku se greje, pa črna kava tudi. Pa krožnik, pa žlico, pa vilice, pa nož, vse ima s sabo, samo mizo je pozabil doma. Ta gospod ima vedno kake posebke, sicer se ne bi razlikoval od nas navadnih ljudi. Pa nič kaj rad ne govori z nami, ker razširjamo ves drugačen vonj, kakor on, ki si ga je izposodil.

Bahor. Tiho, tiho, da te ne sliši.

(Planinec umolkne za nekaj časa.)

Šibra (dobrohotno Planincu). No, kaj si pa tako miren danes? Ti je že zmanjkalo? Morda sem te kaj razžalil. (Se zasmee.) Zvrni še eno kupico ali pa dve! Na obrazu se ti bere, da te nekaj posebno teži. Ali zna tvoja žena muzicirati?

Planinec. E-ja, kaj bo znal kramp!

Sibra. Saj je zadnjič igrala klavir po tebi, ker je nisi ubogal — vidiš, vse se izve. Ona pravi, da nisi nič prav „sorten“.

Planinec (nejevoljno). Moja žena je prisma.

Šibra. Ali te ni dejala pred par dnevi na dilico?

Planinec. Kako ste šaljivi, gospod! Pa moram biti ravno jaz zmerom za tarčo? (Konec prih.)

RIBARSTVO

Naše ribištvo in vode.

Lani sem bil povabljen na ribolov od Kranja do Podnarta. Razgovarjal sem se z najemnikom ribolova ondotnega okrožja o različnih tamošnjih ribjih plemenih. Pretresavala sva ribarstvo prejšnjih in sedanjih časov, na kako visoki stopnji je bilo ribištvo nekdanj in kako žalostno nazaduje sedaj. Kar se tiče ribjega zaroda v Savi od iztoka te reke do Črnuškega mostu, povzročajo največ škode, ki se ne da popraviti — industrijska podjetja: v Mojstrani betonska tvornica, fužine v Jesenicah in Javorniku, papirnici v Medvodah in Goričanah. Te tvornice kvarijo ribištvo deloma že same po sebi, deloma pa radi neprevidnega ravnanja z različnimi, ribam škodljivimi odpadki. Žalibog se to ne da odpraviti popolnoma. Le priporočati moremo našim ribičem, da tudi sami strogo pazijo na tvornice zlasti v Medvodah kakor tudi v Goričanah, ker prav te dve tvornici škodujeta jako mnogo našemu ribištvu ob gorenji Savi, ker docela uničujeta že mladino takrat, ko je še jako občutljiva in gine, ne da bi mogel kdo kaj opaziti.

Ako ne bi bila voda Sora tako ribata, ne bi bilo od Medvod do Zaloga nobenega sledu o ribištvu.

Med Podnartom in Kranjem je voda tako lepa, da bi vsakdo pričakoval dobiti ondi nešteto množico rib. Žalibog pa jih zapaziš le kaj naredko. Dolgo moraš čakati, da se ti posreči in da imaš kaj užitka od ribjega lova.

Sava bi morala biti v teh krajih polna sulcev, pa so tako redki, da ne bi tega verjel noben tuj ribič, ki bi jo videl. Tako iznenaden sem bil tudi jaz. Ob tako lepi vodi ni nobenega sledu o pravi izreji z bog navedenih nedostatkov. Kakor vidimo, nazaduje v tem kraju ribarstvo vedno huje.

Zatorej bo na vsak način treba naprositi naš skoro umrli ribarski odbor, da se nekoliko gane in ukrene kaj v prid in prospah ribištva.

Kakor mi je znano, je imelo Kranjsko ribarstvo tudi izrejo, da so se ribe plodile doma, in sedaj so opustili to popolnoma. Vendar bi bilo treba, da se to delo zopet prične in nadaljuje, da se nekaj zaroda zopet pošlje v naše prazne vode.

Vidi se, da se je pri nas jako povzdignil ribiški šport in da se različni ljudje zabavajo z njim. Že iz tega bi razvidel ribarski odbor, da je vendar treba kaj ukreniti in zopet začeti delo, da bo kaj zaroda za naše vode. Vljudno prosimo, da bi vendar že kaj storili. Ako bi se ribarski odbor res ne bi hotel več brigati za to, ga bo treba prijeti strože. Povsodi skrbe za napredek; tudi tukaj moramo napredovati, ne pa nazadovati.

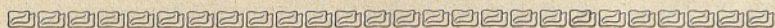
Morali bi tudi naprositi ribarski odbor ali deželni odbor, da bi odpravila take nedostatke in upoštevala, kar določa Kranjski deželni ribarski zakon, izdan dne 18. avgusta 1888, ki še danes ni prenarejen in je tedaj veljaven. Ta zakon natančno določa v §-u 16., kako mora ravnati z vodo tudi zakupnik. Tvorница v Medvodah je imela vodo sama v zakupu, zato da ne bi bila nikdar kaznovana od zakupnika. Tako delajo v naši Kranjski deželi. Opozoriti bi bilo treba okrajna glavarstva, da sploh ne smejo dajati vode v najem takim gospodom ki uničujejo ribji zarod. Lani je vzela v najem Savo in Ljubljanično papirnica na Vevčah ravno zaradi tega, ker je imela večkrat opraviti s kazenskim zakonom. In vselej so obravnavali in zavlačevali tako dolgo, da je prišla papirnica na čisto. Dokazali so ji vselej krivdo, obtožilni dokazi pa so ostali nekje, da je niso kaznovali niti dali zadoščjenja.

Ovadba vevškega orožništva z dne 21. januarja 1905 dokazuje, koliko je bilo uničenih velikih rib. Celo do pet kil težki sulci so plavali mrtvi po vodi. Koliko tisoč in tisoč mladih ribic so uničili takrat, ko so spustili iz tvornice škodljivo kislino v vodo!

Tudi naj se pogleda ovadba z dne 19. novembra 1904.

Ovadba z dne 28. marca 1906 priča, da je vevška tvornica naredila škodo ribiškemu športu. Glavarstvo je premalo upoštevalo ribarski zakon za Kranjsko. Tukaj ima tudi ribarski odbor priliko, delovati zaboljšanje ribarstva. Vevška papirnica je vzela vodo v najem, pa ne zato, da bi gojila ribištvo, ampak zato, da ji ne more nobeden do debele kože, ako se ji dogodi neprilika z ribami.

Nihče se ne bi mogel pritožiti radi škode, katera bi se naredila v Ljubljani pri Vevčah, ker papirnica vendar ne bo tožila sama sebe. Ribarski odbor bi se moral malo ganiti, vprašati c. kr. okrajno glavarstvo, zakaj ne upošteva zakona, merodajnega za vse! Ali velja nemara ta zakon le za preproste domače ribiče, za tuje bogataše pa ne?

Ribarski spomini.

Piše P. Višnjana.

2.

Sava med Kranjem in Radovljico je prav bajno krasna. Pri vsakem ovinku se ti pokaže nov prizor: divje obrežne pečine, črnozelen smrekovi gozdi, prijazne vasi in bele hiše na obrežju, železnični tir ob reki in divne planine s triglavsko skupino. Tu mirno tekoče, malo dalje zopet deroče, ob skalah sredi vode se peneče vodovje; tu zelo široka struga z belimi prodi, malo dalje zopet zožena na komaj dvajset metrov. Kristalnočista, mirna, dozdevno komaj ped globoka voda, na katere dnu vidiš vsak kamenček, se menjava s temnozelenimi nevarnimi tolmuni in vrtinci, iz katerih globine ni več rešitve. Že kretanje ob živahni Savi vpliva oživljajoče, okrepljujoče in pomiri živce; ob leni enolični Krki sem bil vselej kmalu otožen in nisem našel pri lovu v njej nobenega pravega užitka. Res ima tudi Krka krasnih divnih mest — ali kako redka so! Vobče seveda ne smem primerjati Krke Savi, kar se tiče ribarskošportne vrednosti.

Na desnem bregu Save, pod progjo pri Podnartu, so bili napravljeni ob mojem času odrivači iz skal in kamenja v obrambo obrežja pred razjedajočo vodo. Pod njimi je delalo vodovje mirne tolmune; ondudkaj so se kaj radi skrivali sulci.

Lepega poletnega dne sem stal na kamenju ravno nasproti izliva Tržiške Bistrice v Savo in vrgel vado, mrtvo malo postrv, opremljeno s trnki-trojčki v Savo. Odvijaje vrvico z vretenca, sem jo spustil kakih trideset metrov daleč. Vade nisem mogel metati z ribnico, ker me je oviral visoko obrasli breg za hrbtom docela v vseh kretnjah. Ko je dospela vada v mirno globočjo vodo, sem pričel zopet vrvico navijati. To povzroča, da se suče lahko zaobočena ribica s trnki vred okoli svoje osi v vodi — vada prede — in to učinkuje na ropno ribo slično, kakor bi živa riba bežala pred njo: strastno se požene roparica za plenom.

Dovedel sem vado prav blizu sebe; tedaj se mi je dozdevalo, da ji sledi srednje velika riba.

Poizkusim iznova in spustim ribico v vodni tok. Ko pa navijam sedaj vrvico hitreje, se vrti kajpada tudi vada v vodi živahneje, vabljuje; trrr — zazveni vretence na ribnici, odvijaje se neverjetno hitro: riba je ugrabila vado in izkuša z njo zbežati, ali ovirajo jo zapeti ostri trojčki. Vrvice je vedno manj na vretencu, gotovo je odvite že nad štirideset metrov. Niti razvijati ne morem vrvice; začne me skrbeti, kaj bo, ako mi odvijje vseh 50 m. Potem bi jo moral hitro odrezati, da

rešim ribnico in povrhu — sebe, stoječega na tako neprikladnem ozkem prostoru sredi vodovja. Poizkušam navijati vrvico počasi in tako šolati ribo, da jo otrudim in oslabim. Kakor struna je zvenče napeta vrvica; ali bo vzdržala? Pa tudi ribnica je nevarno zakrivljena. Počasi navijem kakih trideset metrov — rsk — trrr — zazveni zopet vretenca in se vrvica odvíja nevarno naglo. Tako se bojujeva z ribo semintja morda pol ure. Zdaj začutim, da ponehuje odpor. Privlečem sulca kakih pet metrov razdalje do sebe. Zagledavši me, pa se vrže riba divje nazaj v globočino. Kar praši se mokra vrvica okoli odvíjajočega se vretenca, tako naglo beži riba. Da bi bežala vsaj proti toku, potem bi takoj ponehal njen upor, ako bi jo zaobrnil in šolal s tokom k sebi. Vendar čim živahnejši boj, tem lepša zmaga in tem večji ribiški užitek! Naposled utrudim ribo toliko, da plava postrani, in da poneha njen odpor docela. Kako pa naj jo pristanem? Sam sem; pristansko mrežico sem pozabil doma in obrasli visoki breg mi ovira kretnje.

Z levico primem del vrvíce z ribo nad vretencem, položim ribico na tla tako, da je vretenec za vse slučaje neovirano in stopim nanjo. Odvijem več metrov vrvíce in napravim večjo zanko. Spustim jo v vodo in oprezno izkušam ribo dovesti v zadrgo. Po daljšem trudu se mi posreči nakana in za škrigami se ribi zadrigne zanka. Docela oslabelega sulca potegnem srečno na suho. Tehtal je nekaj nad pet kilogramov.

3.

Na levem bregu Save nad Podnartskim mostom se razprostira obširen, deloma zarasel, deloma pa peščen prod. Malo više teče reka pod Gobovci skoro pravokotno od prvotne smeri in se globoko zajeda v hrib in skalovje. Ta odtok Save pod Gobovci cenim za najglobokejše mesto reke, kolikor mi je znana do Litije. In tukaj lahko opazuješ ob ugodnem času prave ribe-orjake, večinoma kline, semintja tudi sulca.

Na produ pod Gobovci ribarim poletni dan — v pravi seziji, pozimi, žal, nisem imel prilike loviti sulcev. Z desnega brega me opazuje prijateljska petorica — štirje že spe večno spanje — in dela običajne opazke, ako se mi zapiči kje vada, ali ako privlečem ž njo drug prozaičen nestvor iz vode na prod. Sava je po kratkem deževju malo narasla, vendar čista.

Splošen grohot z brega me opozori, da se ozrem po reki. Tedaj zapazim, da neso valovi veliko mrtvo ovco proti meni. Na produ stoječ mečem vado gotovo trideset metrov daleč preko reke. Ko navijam vrvico zopet na vretenca, prede vada v vodi krasno proti meni. Sam zlodej pa hoče, da pride vrteča se vada ravno pod plavajočo

crkovino in zgodi se, česar sem se bal: trnki-trojčki se zapno v mrhovino. Z velikim trudom pristanem ovco. Ob gromkem smehu prijatelj se izkušam iznebiti mrhovine, ali trnki se drže prav peklenko napete, plinov polne mrhovine. Končno hočem z nožem izrezati trnke; pri prvem vbodu pa mi bruhne tako satanski smrad nasproti, da obledel odrežem vso vado, bacnem vse skupaj v vodo in zbežim. Opremim vrvico z drugo vado, jo vržem v vodo in globoko vzdihnem k sv. Petru, patronu ribičev, da mi pomore potolažiti gledalce, pokajoče od smehu.

V krasnem polukrogu zdrči vrvica nad vodovjem z vretenca, tikoma nasprotnega brega ponika vada v vodo, in komaj začnem navijati vretence, začutim naskok ribe, vrvica pa zdrči v nasprotno smer proti reki. V približno petih minutah oslabim ujetega sulca, vodeč ga z vodo navzdol, da voda ribi teži dihanje. Izlahka pristanem na zložnem produ ribo, težko okoli tri kile. Trnek niti ni bil zapičen, izpal je kar sam iz ribjega žrela. Da sem navzlic temu pristal ribo, to je bil uspeh pravičnega šolanja, ker vrvica ni ohlapela niti trenotek, drugače bi bila odletela riba že v vodi s trnka.

Iz ribarske mreže.

Štajersko ribiško društvo v Gradcu je poročalo tukajšnjemu ribarskemu odboru: Č. kr. glavarstvo v Celju je potrdilo pogodbo, oziroma sklepe ribarskih in industrijskih interesentov, sprejete na sestanku 23. oktobra 1910., da industrijalci plačajo dvakrat po 1000 K; za to vsoto se nabavi dvakrat po 100.000 sulčkov za spodnjo kranjsko-štajersko Savo. F.

O požrešnosti postrvij. V soboto pred Binkoštni sem ribaril v svojem ribolovu, v malem potoku. Prišel sem do plitvine, kjer so se kopajoči otroci prejšnji dan igrali in delali v vodi prave „Benetke“ ali kaj sličnega iz blata in peska. Mrgolelo je po teh kanalih malih ribic — klinov in pisancev. Kar se je zakadila lepa postrv med ribice, da je visoko pljusnila voda. Stal sem komaj šest korakov višje; tiho sem vrgel tudi svojo vado v tok, vodeč pod rušo. In glej — takoj je potegnila večja riba trnek za sabo. Dobil sem krasno postrv, ki je imela med zobmi še tresočega se pisanca in mojo vado z trnkom.

Spominjam se sličnega dogodka. V Lipnici sva ribarila z Dolfetom. On na kapa — jaz na črva. Voda je bila kalna. Pocukala mi je riba in, ko sem dvignil, sem čutil še drugi krepkejši stresljaj. In kaj sem pristal? Na črva se je ujel večji kapelj in tega je požrla v istem trenutku velika postrv, tako da sem na en mah ujel dve ribi. Višnjan.

Pod Lescami tik nad Savo je mlin „v Brinju“; zanj se nabira voda iz polic in bregov planote blizu Lesec v znaten ribnik z imenom „Jezernica“. Nekdaj je imel posestnik mlinov ščuke v Jezernici. Odpravil jih je, ker so mu požirale mlade račje. Nasadil je potem lipanov; ti so mu pa uhajali in ušli do zadnjega v Savo, preden so dorasli. Zdaj pa mi poroča zanesljiva priča, da je v Jezernici čuda mnogo **rakov, pravih jelševcev** ali plemenitih, tudi prav lepih, zlasti pa mnogoštevilnih mladičev. Poleg rakov je kaka postrv in ob kraju se skriva tudi še ščuka. V dotokih je tudi dovolj rakov; tod je voda bolj mrzla, zato so jelševci mešani s koščaki. Vendar čez dolgo časa vsaj drobtinica, ugodna za poročilo o rakah. Pa Krka, nekdanje tako blažena? Se nič, vedno nič! F.

Lovski koledar za mesec september.

Streljati se smejo :

Na Goriškem in v Istri :

Divji kozliček, divja kozica, srna, srnjaček, srnica; zajec do 15. septembra; divji petelin, divja kokoš, ruševéc, ruševka; gozdni jereb, fazan, skalni in snežni jereb do 15. septembra.

Na Koroškem :

Kozorog, košuta, jelenček, košutica do 15. septembra; divja koza z mladiči, divji kozliček, divja kozica; srna, srnjaček, srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševéc, ruševka.

Na Kranjskem :

Srna, srnjaček, srnica do 15. septembra; divji petelin, divja kokoš, ruševéc in ruševka.

Na Štajerskem :

Srna, srnjaček, srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševéc in ruševka.

V Trstu in okolici :

Divja koza, divji kozliček, divja kozica; srna, srnjaček, srnica; zajec do 15. septembra; divji petelin, divja kokoš, ruševéc, ruševka; gozdni jereb, fazan, skalni in snežni jereb do 15. septembra.

Ribarski koledar za mesec september.

Loviti se ne smejo :

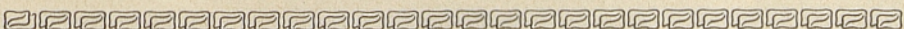
Na Goriškem in Kranjskem :

Račje samice.

Opomba. Za Istro in Trst z okolico ni nikakih ribarskopравnih določb.

Listnica uredništva.

Vse cenjene sotrudnike prosimo vljudno, da pošiljajo rokopise vsaj do 3. dne vsakega meseca, ako žele, da priobčimo njih spise še v številki onega meseca. Prepozno pošiljanje povzroča mnogo nepotrebne zamude, moti popravo korekturnih pol in ovira pravočasno izhajanje lista. Lovski pozdrav!

Pogin roparicam!

Najuspešnejše sredstvo za zastrupljanje lisic in drugih roparic je — **stihnin**. Če ga prav uporabljáš, je uspeh zajamčen. Ta izredno hudi strup, kakor tudi **arzenik** in **arzenikovo milo**, ki ga rabijo entomologi, ter vsi drugi v tehnične namene služeči strupi se dobivajo proti izkazu oblastvenega dovoljenja pri

„ADRIJI“

drogeriji in koncesijonirani prodajalnici strupov,
v Ljubljani, Šelenburgova ul. 5.

Dobe se tudi nalašč za lisice prikrojene kroglice!

Žive zajce, fazane, jerebice, uharice

za lov v kolibah, potem vsakovrstno živo divjačino priznано najboljšo in najmočnejšo kakovosti oddaja

F. Živse nasl., Pilz, izvoz divjačine, Tropava.

Kupuje vsakovrstne živali in živo divjačino.

Najstarejša češka trgovina s kožami

F. VLK v PLZNU (Češko)

priporoča najfinejše potovalne in lovske kožuhe, hlače iz ovčine in iz usnja divjih maček, ter odeje za vozove in sani.

Prevzema vsa krznarska dela!

Kupuje vse vrste kožuhovin!

Strojarnica

Vse v največji izberi in po najnižjih cenah!

Barvarnica

Izdajatelj: „Slovensko lovsko društvo“. — Odgovorni urednik: Anton Martinc.
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

ALBIN SCHWEITZER

preparator in dermoplastik

v LJUBLJANI, Kapitalska ulica šte. 5

se priporoča gg. lovoem

za prepariranje vsakovrstnih živali.

Delo ceno in brez konkurence naravno!

PRIPOROČILA :

Z Vašim delom sem zadovoljen, je prav čedno.
Dr. Iv. Lovrenčič.

Gospodu Albinu Schweitzer-ju v Ljubljani.
S petelinom. ki ste mi ga nagačili, sem zelo zadovoljen.
Ljubljana, 17. marca 1900. Stanko Rudež.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah (Ferlach)

Prilporeča najmodernejše puške
za lov, dvocevke, rlsanice,
trocevke

Manlicher-repetirke, pripravane
za lov z najboljšim strelnim
voinkom

Manlicher-Schönauer-repetirke. Browning-pištote,
kakor pištote zistem „STEVR“, zrna 6.35 in zrna 7.65
z originalnimi cenami. — Priporoča se tudi za izdelovanje novih
kopit in novih cevi. Popravlja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše, angleško, trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških čevljev iz najboljših
— tovaren, domačih in tujih. —

Lovcem priporoča pristne
gojserske gorske črevlje.

Pozor g. lovci!

Za nagačanje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22.

Fina strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. Na
željo odnašam in donašam tudi sam domov; zado-
stuje naročilo z dopisnico.

Viktor Herfort, preparator,
Stanko Vrazov trg 1.
v Ljubljani poleg šentpeterskega mostu
se priporoča za prepariranje vsakovrstnih živali.
Delo solidno in izborno. — Cene nizke.
Mnogo priznanj od različnih zavodov in
lovcev na razpolago.

Fr. Ševčik, puškar

Ljubljana ≡

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov najnovejšega sistema,
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških
strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno se priporočajo moje obširne
znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik.
Novo! Avtomatične Brovning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom,
Avtomatične Brovning- in Steler-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potreb-**
ščin po najnižjih cenah. Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevo zastonj in poštnine prosto.

IV. BONAČ

Knjigoveznica, kartonaža, trgovina papirja
— pisarniških potrebščin itd. —

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Vzorci in ceniki papirja na razpolago.